

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Caroli Magni Capitvlatio De Partibvs Saxoniae

Karl <I., Römisch-Deutsches Reich, Kaiser>

[S.l.], 1663

Alivd Capitvlare.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11298

ALIVD CAPITVLARE.

ANNO ab Incarnatione domini nostri Iesu Christi DCCXCVII. & XXX ac XXII, regnante domno Carolo præcellentissimo rege, conuenientibus in vnum Aquis palatio in eius obsequio venerabilibus episcopis & abbatibus, seu illustris viris comitibus v. kal. Nouemb. simulque congregatis Saxonibus de diuersis pagis tam de Westfalhis & Angrariis, quam & de Oostfalhis, omnes vnanimiter consenserunt & aptificauerunt, vt de illis capitulis, pro quibus Franci, si regis bannum transgressi sunt, solidos LX componunt, similiter Saxones soluent, si alicubi contra ipsos bannos fecerint.

HÆC SVNT CAPITVLA.

I CAPIT. Vt ecclesiæ, viduæ, orfani, & minus potentes iustam & quietam pacem habeant; & vt raptum, & fortiam, nec incendium infra patriam quis facere audeat præsumptiue, & de exercitu nullus super bannum domini regis remanere præsumat.

II. Si quis supradicta VIII capitula transgressus fuerit, omnes statuerunt, & aptificauerunt, vt Saxones similiter sicut & Franci LX sol. componant.

III. Item placuit omnibus Saxonibus, vt vbicunque Franci secundum legem sol. XII soluere debent, ibi nobiliores Saxones sol. XII. ingenui v. liti IV componant.

IV. Hoc etiam statuerunt, vt qualiscumque causa infra patriam cum propriis vicinantibus pacificata fuerit, ibi solito more ipsi pagenses sol. XII pro districtione recipiant, & pro Wargilda, quæ iuxta consuetudinem eorum solebant facere, hoc concessum habeant. Si autem in præsentia missorum regalium causæ definitæ fuerint, pro iam dicta Wargilda suprascriptos sol. XII ipsis pagenses habeant concessos: & pro hoc quia missus regalis ex hac re fatigatus fuerit, alios XII sol. inde recipiat ad partem regis. Si autem ipsa causa ad palatium in præsentia regis ad definiendum fuerit perducta, tunc vtrique solidi XII. id est pro Wargilda, & quod vicinis debuit componere, eo

quod infra patriam definita ratio non fuerit, ad partem regis faciant componere, quod sint solidi xxiv. Nam si fuerit aliquis qui in patria, iuxta quod sui conuicini iudicauerint, seque pacificare noluerit, & ad palatium pro huius rei causa venerit, & ibi ei fuerit iudicatum quod iustum iudicium iudicassent, in prima vice, vt supra dictum est, sol. xxiv. ad partem regis componat. Et si tunc inde rediens se pacificare & iustitiam facere renuerit, & iterum pro ista causa ad palatium fuerit conuocatus & deiudicatus, bis xxiv. solidos componat. Si vero necdum correptus tertia vice pro eadem re ad palatium remeauerit, triplam compositionem exinde faciat ad partem regis.

v. Si quis de nobilioribus ad placitum manitus venire contempserit, sol. iv componat, ingenui ii. liti i.

vi. De presbyteris statuerunt, quod si aliquid eis aut eorum hominibus quis contrarium facere aut tollere præsumpserit contra iustitiam, omnia in duplum restituat ei & componat.

VII. De missis regis statuerunt, vt si ab eis aliquis interfectus euenerit, in triplum eum componere debeat qui hoc facere præsumpserit. Similiter quidquid aut eorum omnibus factum fuerit, omnia tripliciter faciant restaurare, & secundum eorum euua componere.

VIII. De incendio conuenit, quod nullus infra patriam præsumat facere propter iram aut inimicitiam, aut qualibet maleuola cupiditate: excepto si talis fuerit rebellis, qui iustitiam facere noluerit, & aliter districtus esse non poterit, & ad nos, vt in præsentia nostra iustitiam reddat, venire despexerit, condicto commune placito simul ipsi pagenses veniant, & si vnanimiter consenserint, pro districtione illius casa incendatur: tunc de ipso placito commune consilio facto secundum eorum euua fiat peractum, & non pro qualibet iracundia aut maleuola intentione, nisi pro districtione nostra. Si aliter facere ausus fuerit, sicut superius dictum est, sol. LX. componat.

IX. Item placuit vt quandoqui-

dem voluerit dominus Rex propter pacem & propter fidam, & propter maiores causas bannum fortio- rem statueret, vna cum consensu Franco- rum & fidelium Saxonum, secun- dum quod ei placuerit, iuxta quod causa exigit, & oportunitas fuerit, sold. lx multiplicare in duplum, & fol. c. siue vsque ad mille componere faciat, qui eius mandatum transgres- sus fuerit.

x. De malefactoribus, qui vitæ periculum secundum eua Saxonum incurrere debent, placuit omnibus, vt qualiscunque ex ipsis ad regiam potestatem confugium fecerit, aut in illius sit potestate vtrum interfi- ciendum illis reddat, aut vna cum consensu eorum habeat licentiam ip- sum malefactorem cum vxore & fa- milia & omnia sua foris patriam infra sua regna, aut in marca, vbi sua fue- rit voluntas, collocare, & habeant ipsum quasi mortuum.

xi. Illud notandum est quales de- bent solidi esse Saxonum: id est, bo- uem annoticum vtriusque sexus au- ctumnali tempore sicut in stabulum

mittitur pro vno solido: similiter & vnum tempus quando de stabulo exiit, & deinceps quantum ætatem auxerit, tantum in pretio crescat. De annona vero bortrinis pro sol. 1. scapilos XL donant, & de figale xx. septentrionales autem pro solido scapilos xxx dent, & figale xv. Mel vero pro solido bortrensi figlæ 1 & medio donant: septentrionales autem duos ficlos de melle pro 1. solido donent. Item hordeum mundum sicut & figale pro 1. solido donent. In argento XII denarios solidum faciant; & in aliis speciebus ad istud pretium omnes æstimationes compositionis sunt.

EXPLICIT CAPITVLARE SAXONVM.

In alio vetusto MS. Palat. subiungitur concilio Listinensi anni DCCXLIII. abrenuntiatio diaboli operumque eius, & breuis professio fidei, veteri lingua Theotisca, cum indiculo superstitionum, a quibus populum episcoporum sollicitudine reuocandum synodus illa statuit, parte 1. can. 5. quo vix vllum antiquitatis Germanicæ monumentum vetustius extat: annos enim superat DCCCC.